

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četrt leta 1 gl. 20 kr. V tiskarni sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za $\frac{1}{2}$ leta 1 gl. 80 kr., za $\frac{1}{4}$ leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LII.

V Ljubljani, 13. januarija 1899

List 2.

Govor presvitlega škofa ljubljanskega Avguština Gruber, za slovo v stolnici dne 4. januarija 1824. leta. *)

Rek: Zdaj pa ostanejo vera, upanje
in ljubezen, to troje; narveča med temi
pa je ljubezen. I. Kor. 1, 13.

Predragi moji, v današnjem govoru bom govoril preko besedila sv. evangelija in sicer zato, ker danes zadnji pot k Vam govorim na tem sv. kraju. Ko sem pred 7. leti v prvič kakor vaš višji pastir govoril, sem omenil, da je od sv. drevesa katoliške cerkve veja ljubljanske cerkve izročena meni v varstvo. Moja dolžnost je skrbeti za to, da ta veja ostani v tesni zvezi z deblom in s korenino, da more dobiti iz korenine sok življenja. Kar sem v teh letih večkrat govoril, vse to hočem danes na kratko posneti, ker me božja volja kliče, da naj drugo vejo tega sv. drevesa čujem in oskrbujem. To drevo, namreč Jezusova cerkev, vspeva in donša sadove le po

oživljajočih zakonih vere, upanja in ljubezni, ki mu dohajajo iz korenine, ki je Jezus Kristus. On mu sadove podeljuje po svoji milosti. Vsaka vejica, ki nima teh sokov, ostane nerodovitna in se posuši.

Sam sebe slepi in zelo se vara tisti, kateri hoče vero s človeško modrostjo nadomestiti, in itako se tisti radi nezmerne hrepenenja po zemeljskih dobrotah odpove večnemu veselju. Moti se kdor hoče zadovoljiti se z nravnim sočutjem mesto sv. ljubezni božje. Za naše izveličanje ostanejo tri reči, vera, upanje in ljubezen, o tem hočem govoriti v prvem delu, v drugem delu pa, da je največja med njimi ljubezen. Kristjanje! S takim čutom, kakor bi ležal pred vami na smrtni postelji, govorim Vam te besede večne resnice; sprejmite te besede večne resnice s pripravljenim srcem!

*) Avguštin Gruber je bil ljubljanski škof od l. 1816 - 1824, od l. 1824 do l. 1835 je bil pa nadškof Solnograški. Dasiravno trd Nemec, je tudi pri nas slovenski pridigoval, tako pri posvečevanju nove cerkve na Breznici, l. 1821. Nekatere odlomke te brezniške pridige je vedel kmet Jožef Pohar iz Leš se l. 1879 povedati; ko je odhajal Gruber iz Kranjske na Solnograško skozi Tržič, vstavil se je vrh Ljubelja, ozrl se nazaj na Kranjsko ter se poslednjič podelil ljubljanski škofiji svoj blagoslov. V Solnogradu je bil jako delalen, ter je tudi učil katehetiko v bogoslovnici, spisal je več izvrstnih katehetskimi knjig: N. pr. Leta 1844 se je tiskala v Solnogradu posmrtna 3. izdaja njegovega vednostnega dela: »Der heil. Augustin. Theorie der Katechetik für Katholiken« in l. 1853 istotako njega: »Praktisches Handbuch der Katechetik für Katholiken oder Anweisung und Katechisationen im Geiste des h. Augustinus«. Naslovi v Solnogradu so mu bili: Apostolske stolice v Rimu rojeni legat; primas na Nemškem; Nj. Veličanstva tajni svetnik in bogoslovja doktor. Vzel je odhajajoč saboj več kranjskih duhovnikov, mej drugimi dr. Kutnarja, ki je bil pozneje korar Solnograški in poslednjič škof lavantinski 1844-1846.)

I. del. Po besedah sv. Avguština se hiša božja po veri utemelji, po upanju raste, ta se spopolnuje ali dovršuje po ljubezni. Bog je dal človeku, ktere ga je le malo pod angelje ponižal, nagon do hrepenenja po resnici. Pa naše spoznanje je pomanjkljivo, kajti mi smo le stvari in kakor smo sedaj, si ne moremo prikriti, da lože mislimo hudo in napačno, kakor pa dobro in resnično. Zato je usmiljeni Bog prišel nam na pomoč ter že prvega človeka v raju s svojim razodenjem poučil; zato je On pozneje, ko je bila človeška pamet po grehu še bolj oslajljena in otemnela, razodeval bolj živo in jasno svoje nauke ter je po svojem Božjem Sinu Jezusu Kristusu to razodenje še bolj spopolnil v jasnosti in je po sv. Duhu v svoji cerkvi čisto in neiskaljeno ohranil in je bode ohranil tako do konca sveta, tako namreč govori sv. Duh Hebr. I. 1. Velikokrat

in po mnogih potih je nekda Bog govoril očakom po prerokih, poslednjič tiste dni nam je govoril po Sinu, ktere ga je postavil deležnika vseh reči, po katerem je vstari tudi svet. — Človek! kje bodeš našel resnico, ako je ne iščeš v tem sv. razodenju? Kaj je vse tvoje spoznanje — ako ne izvira iz razodetega uka, drugega, kakor prazne sanje brez resnice? Poznaš li Boga sam iz sebe, ako ga ne poznaš iz razodete resnice? Sam iz sebe ne uvidiš božje svetosti, pravičnosti, ljubezni in usmiljenja, le sv. vera te uči, da so božja svetost, pravičnost, ljubezen in usmiljenje povzročale včlovečenje njegovega večnega Sinu — Hebr. 1. 3. — kateri je svetloba časti in podoba bitja njegovega in vse z besedo svoje moči nosi, je odpuščanje grehov opravil in sedi na sedežu veličanstva v visokosti. Sv. vera ti pove, da je ta Sin Božji postal v človeški podobi vzor popolnosti za nas; da je ta včlovečeni Sin Božji krvaveč in umirajoč na križu božji pravici zadostil za naše grehe in zadolženje in nas rešil tako greha in večnega pogubljenja, ter nam pridobil večno izveličanje. Poznaš li človek samega sebe, svoje vrline, svojo slabost, svoj namen in pot do izveličanja? Le vera te uči, da si ti podoba božja, da si po grehu prvega človeka pokvarjena podoba božja, predmet božje jeze. Po včlovečenju Sinu Božjega si odkupljen, po njegovi smrti odrešen, po milosti sv. Duha posvečen; poklican si za dedščino večnega izveličanja pri Bogu, da si sodedič Jezusov, ki je resnica, pot in življenje, po njem prideš k nebeškemu Očetu. Pokaži mi, o človek, kaj v nazorih svoje pameti, kar bi le bila senca v primeri z vzvišenimi nauki sv. vere? In ako tvojo prevzetnost žali nerazumljivost božjih skrivnosti, pa mi povej, kako daleč sega tvoj razum; ali moreš povedati, ktera moč pregiblje na tisoče in milijone zvezd v nepremernih prostorih, razloži mi, s ktero močjo se gibljejo udje tvojega telesa: ker ne moreš razumevati svetnih reči, kako boš razumel nadzemeljske skrivnosti? Ti vzvišeni nauki sv. vere vlivajo življenje v vsako vejo drevesa, ti nauki napolnijo našo dušo s spoznanjem, ki se poniža pred neskončnim Bogom in po tem ponižanju dviga se duh do plemenitega, veličastnega, do nebeških reči. Ti sv. nauki pa tako blagodejno vplivajo in lepe sadove donašajo pri tistem človeku, kateri je vsprejme nepogojno s stanovitim celim srcem. Ne smemo si pa po svoji volji in razumu vere prikrojiti, ampak vse resnice sv. vere brez razločka nam je treba držati. Ni dosti, le z besedo spoznati sv. vero, ni zadosti le suho spoznanje, ampak v srce moramo resnice vtopiti, ter le to želeči, kar je v soglasju z božjimi resnicami in vse tisto pa sovražiti, kar

je v nasprotju s sv. vero. Kjer ni take prave vere, tamkaj tudi ni duhovskega življenja, kajti sv. Pavel pravi: „pravični iz vere živi“.

Iz te vere izvira sveto upanje. O sveta čednost krščanskega upanja: ki spolnuješ vse plemenite želje človeškega srca; ti si palica, na katero se opiramo v trpljenju; ti tolažiš umirajoče; kdor se tebe drži, ne bode osramočen! Česa upa kristijan? Vse to, kar mu je v resnični blagor in prid. Vera nas uči, kako minljive in nečimerne so pozemeljske dobrrote, na ktere svojega srca ne smemo navezati; pa nam vera tudi pove in pojasnjuje veliko ceno zemeljskih dobrot, ako jih vporablamo za čednost. Kristijan se torej zanaša, da mu bode Bog podelil toliko dobrot in dal darov tega sveta, kolikor mu jih je v korist zavoljo čednosti, in tudi potrebne moči, da jih bode prav rabil. Vera nam pove, da je trpljenje sveta potrebno v dušno posvečenje, ona nam kaže na Jezusa nedolžno jagnje Božje; in vsa zgodovina sv. cerkve nam stavi pred oči najsvetejše in najplemenitejše ljudi, ki so pa veliki trpini. Kristijan ne misli, da bo prost trpljenja; upa pa v Boga, ki ga bode potrdil v trpljenju s pogumom in srčnostjo, da bode mogel zadolženo trpljenje prenašati v duhu pokore, nezadolženo pa v pomnoženju svojega zasluženja. Sv. vera človeka uči, da bode tam Bog vsakomu povrnil po njegovih delih; zaupljivo gleda v veri človek do nebes, da mu bode Bog pomagal dušo posvetiti in ude telesa rabiti k izvrševanju čednosti; in za trdno se zanaša v sredi smrtnih težav in v spoznanju svoje onemoglosti, da bode Bog poplačal vsa njegova dobra dela, ktere je dovršil z božjo pomočjo, upa pa tudi kristijan ter si je v svesti, da mu bode usmiljeni Bog zavoljo neskončnega zasluženja Jezusa Kristusa odpustil grehe, s katerim ga je razžalil, pa jih je obžaloval z milostjo božjo. Še tvojo grozo pred trohno v grobu manjša tebi kakor Jobu misel: Moj Izveličar živi, Jezus je gotovo od smrti vstal in nazaj prišel nas potrdit, tudi jaz bom vstal iz groba!“ In to tvoje upanje poživi in povišuje verno prepričanje v občestvu svetnikov, v korist in podpirajočem vplivu zaslug in priprošenj sv. katoliške cerkve, — Takošno je upanje kristijanovo. Ni li sv. upanje oživljajoči sok v vejah svetega drevesa? Mar ne bodo ti občutki sv. upanja rodili poguma ter srčnosti za premagovanje podlih strastij, ali ne bodo rodili goreče želje, da vse telesne in duševne sile porablamo bližnjemu v prid, ali ne bodo rodili enakodušnosti v trpljenju — popolno udanost v božjo voljo? Pokaži mi človek, ki nimaš sv. upa, kako nadomestilo za zaklade, ktere ti nudi sv. upanje!

Ti svetni človek vživaš sicer zemeljsko veselje in dobrote, ktere s skrbjo in s trepetom pridobivaš, in s strahom posedaš; pa po vžitku čutiš gnjus do njih. Svetno veselje te tira od ene krivice do druge in kaj pa te čaka potem? Kristijani, kjer ni krščanskega upa, tam ni duhovskega življenja.

Iz žive vere in trdnega upanja izvira goreča ljubezen. Vprašajmo ljudi, ki žive po nazorih tega sveta, kakošna je lepa, plemenita ljubezen — in oni molče. Vprašaj pa kristijana, kaj ti bo on povedal, kaj se pravi ljubiti. Svetnih ljudi besede so sicer sladke ko med, pa oni ne iščejo bližnjega prid, ampak le svoj dobiček, svojo čast, če tudi svoje hudobne namene pokrivajo z izrazom sočutja in ljubezni, in ti ne morejo povedati, kakošna je prava ljubezen, kajti oni se ne morejo za druge žrtvovati, ampak druge žrtvujejo svoji pohlepnosti in koristi. — Kristijan ljubi le Boga, zato je pa ljubi resnično tudi bližnjega. On hoče le Bogu biti všeč, in zato da bi bil Bogu všeč, stori kolikor more k izveličanju svojega bližnjega, ter ne gleda na svoj dobiček. Preglejmo zgodovino preteklih stoletij in spoznali bomo, da so bili kristjani zvesti zakonski, saj še neverniki so rekli: Glejte, kako vrle in čvrste žene imajo kristijani. Dobri vzgojitelji otrok so bili, pošteni in pravični v občeivanju z bližnjim, zvesti podložni, srčni vojaki zoper sovražnike, usmiljeni do onemoglih; kristjani so bili vzorni, očetovski vladarji. Tisti pa, ki so ravnali po modrosti tega sveta, ki je pred Bogom nespamet (1. Cor. 3, 19.), bili so sebični, nezvesti, lažnjivi, ki so se ogibali napora za bližnjega, pri katerem sami niso imeli dobička; ti so premoženje, čast, vest bližnjega teptali z nogami. Le sveta krščanska ljubezen izvira iz Boga, in od njega dobi moč in rodi lepe sadove. Kjer prebiva taka sveta ljubezen, tam cvetó in vspevajo vse blaginje in vrline človeške, tam se pospešuje časni blagor in večno izveličanje ljudi. Kjer pa ni te svete krščanske ljubezni, tam ni duhovskega življenja.

Tedaj ostanemo, Vam rečem za slovo, te tri reči: vera, upanje in ljubezen; narveča med temi pa je ljubezen, torej pristopim k II. delu.

II. del. Med tremi rečmi, ki zgotovijo zveličanje človeka, verovati, upati, ljubiti, je pač narveča ljubezen; kajti le ta daje rodovitnost in živelj veri in upanju, po njej se liša božja dovršuje, ker le ta ostane na veke. Dasiravno so čuti vere koristni, vendar nas ta le takrat izveliča, ako se vera po ljubezni poživi in se kaže v izvrševanju dobrih del. Sv. Jakob pravi: vera brez dobrih del je mrtva, tudi hudobni duhovi

verujejo in se tresejo. Kristijan veruje in ljubi, in izvršuje dobra dela iz svete ljubezni. — Kristni so sicer čuti upanja, pa vendar nam je treba sv. ljubezni, ki nas vnema za zaslužna dobra dela, po katerih dosežemo, kar upamo od Boga. Predrznost pa je upanje človeka, ki si ne prizadeva živeti po božji sveti zapovedi. Lenega hlapca, ki ni porabil talenta, gospod pri odgovoru ni sprejel v večno veselje. Bog zahteva od nas živo vero, vero v vse resnice božje, treba je tudi, da upamo od Boga doseči večno izveličanje, ki ga nam je v nebesih pripravil, in s katerim nam bode on poplačal vse zasluge, ki smo si jih pridobili z njegovo milostjo. Pa to še ni zadosti; mi moramo imeti veselje nad Bogom najpopolnšim in najdobrotljivšim. Imeti moramo goreče želje, Bogu povšečno živeti in njemu z izpolnovanjem njegovih sv. zapovedi hvaležnost skazovati, le potem postane človek popolen; postane otrok božji, ki se iz celega srca Boga drži in mu z vsakim dejanjem všeč biti želi. Kako pač lahko tak kristijan premaga vse ovire čednosti ter se srčno in srečno vojskuje zoper sovražnike svoje duše?

Vera mu sveti, da vselej spozna, kar mu je storiti po božji volji; upanje ga osrečuje, ko mu kaže plačilo za kreposti, ljubezen pa človeka vnema, da božjo voljo spolnuje, da se ne utruji v dobrih delih, po katerih si pridobiva božjo všečnost! Ljubezen božja po besedah sv. Gregorja učini dobre vspehe ondi, kjer deluje; kjer ne deluje, je tudi ni.

Glejte, predragi, kristijana polnega žive ljubezni v raznih okoliščinah življenja. Vidite, kako ga ljubezen do večnega Boga in do Jezusa Sinu Božjega spodbada k pogostnemu pobožnemu obiskovanju božje službe; kako njegova vera in upanje, oboje popolnjeno po sv. ljubezni pri božji službi in pri prejemanju sv. zakramentov ogreva njegovo srce in prešinja vse njegovo unanje vedenje! — Glejte, kako ljubezen božja kristijane ojači v hudem boju, ko ga vabi poželenje mesa k pohlepnosti, kedar strast hoče zadušiti glas sv. vere, kedar hoče poželenje oči in napuh življenja pogasiti upanje večnih dobrot; glejmo, kako človeka hrepenenje po božji všečnosti stori zmagovalca nad poželjivostjo; glejte, kako ljubezen do Boga in do Izveličarja kristijana prestvarja ter ga stori ljubeznjivega, krotkega, potrpežljivega, dobrotljivega do bližnjega! Jaz spoštujem, podpiram otroka Božjega, brata Kristusovega, sodediča nebeškega v svojem bližnjem. To prepričanje, ta misel nagiba kristijana, da požrtvovalno, ter brez ozira na lastni dobiček dela za blagor bližnjega. Glejte, kako ljubezen do Boga in do bližnjega stori, da človek sicer potr z najhujšim zemelj-

skim trpljenjem ostane miren in veselo vstrajen. Bogu se ne smem zameriti, pravi: kako smem tožiti, ako Bog meni, svojemu ljubljenu otoku podaja kelih trpljenja? Mari ne bom voljno sprejel keliha trpljenja iz roke svojega Očeta in tako skazal svojo hvaležnost svojemu božjemu Odrešeniku, ki je iz ljubezni do mene izpil zadnjo kapljo britkega trpljenja! Glejte kako voljno in udano umira kristijan v ljubezni božji. Po veri si je svest prihodnjega življenja, po upanju v usmiljenega Boga pričakuje odpuščanja in večnega plačila, po sv. ljubezni pa hrepeni gledati Boga in ga večno uživati, kakor pravi sv. Pavel (Filip 1, 21, 23.) Kristus je meni življenje in smrt mi je dobiček. Željo imam razvezan in s Kristusom biti. Predragi! narveča je ljubezen. Svet, ki nam hoče to ljubezen božjo vzeti, nam je z ničemur nadomestiti ne more. Človekoljubje tega sveta je sicer sladka beseda, pa ni družega, kakor zmotnjava in laž. To človekoljubje rodi sicer nekaj navideznih dobrih del, pa tudi hudobna zla dela, pokončujoč srečo mnogih družin. Človekoljubje prehaja vedno v samoljubje. Le sv. ljubezen združena z vero in z upanjem rodi na vejah sv. drevesa izvrstne sadove. In ta ljubezen ostane na veke. Vera se bo nekdanj spremenila v gledanje, upanje prehaja v posest in uživanje, sv. ljubezen pa ostane na veke. Srečni bomo, ko bomo, kolikor je to naši pameti možno, spoznali Boga, njegove popolnosti, pota njegove previdnosti in skrbi za nas zemeljske prebivalce, ko bomo gledali Sinu božjega, ki se je za nas včlovečil; pa vera se bode takrat spremenila v gledanje, hrepenenje po resnici bode vtešeno. Presrečni bomo po uživanju izveličanja, v katero upamo; tako da nam ničesa več ne bo treba upati. Izveličani bomo po sveti ljubezni do Boga, pa to veselje in izveličanje sv. ljubezni trajalo bode na veke. Brez prenehanja nas bode osrečevala sv. radost nad Bogom našim Zveličarjem, sv. radost nad pametnimi stvarmi božjimi, nad angeli in ljudmi. Veselili se bomo na veke, ker bomo vedno deležni izveličanja vseh izvoljenih božjih, prav tako časti Device Marije, ki jo je Bog dvignil v dostojanstvo Matere včlovečenega Sinu božjega, kakor sreče za Boga in nebesa pridobljene duše, ki je, dasiravno je grešila, po milosti božji razsvitljena, dvignila se iz sužnosti hudobnega duha do prostosti božjega otroka, ter po veliki pokori dospela do visoke starosti. Največa je ljubezen.

Glejte predragi! To je v kratkem vsebina ter jedro naukov, ktere sem Vam v svojem pastirovanju razlagal dolgih sedem let. Mili Bog pa

naj v Vas obuja visoko spoštovanje in hrepenenje po teh treh božjih čednostih, naj je v Vas množi, da bodo v vas bogate sadove izveličanja rodile Božji previdnosti se klanjajoč se od Vas poslavljaj. Boga zahvaljujem za vso tolažbo in blagoslov, kateri sem našel pri Vas. Zahvaljujem se Vam za vso meni skazano ljubezen, zahvaljujem se za vse, kar ste dobrega storili ubogim in cerkvam. Tudi v daljnem Solnogradu bode ostalo moje srce pri Vas, in vsak dan bom prosil našega Gospoda in Sodnika ter molil: „Daj meni in vsem vernim tvoje ljubljanske škofije, da bi se zbrali kedaj prav vsi v dan sodbe na tvoji desni strani. Amen“.

Župnik Alojzij Kummer.

Zakaj Bog ni takoj po grehu poslal Odrešenika?

Jedina misel Vsegamogočnega po človekovem padcu je bila, človeku vrniti obleko nedolžnosti in mu dati prejšnje stanje milosti. Dokler ni prišel Maziljenec, nanašale so se vse božje naredbe na njegov prihod. Bog je deloval — če se smemo tako izraziti — le na to, da pošlje v grehih zakopanim narodom Odrešenika, kakor zdaj deluje le na to, da se razširi in utrdi na zemlji delo odrešenja, da se dele njegove milosti pojedincem in celim narodom.

Z jedno besedo: vse ljudi izveličati po Kristusu in v Kristusu je izražen končni smoter vseh stvari, jasno vse, kar je Bog storil od početka sveta in bo dovršil do konca vekov.

V nebesih z Jezusom in po Jezusu poveljati in osrečiti vse ljudi, kateri se vdeležo odrešenja, bo smoter, namen večnosti.

Res je torej, tisočkrat bolj res, kot moremo izreči in umeti: Bog je ljubezen; res, da je prvi in največji nauk, ki je središče, podlaga naši krščanski veri: Bog nas ljubi, Bog dela vse v ta namen, da nam kaže svojo ljubezen, ko v dobro vravnava ono brezmejno zlo, katero smo zaslužili z grehom; ko nam znova deli milosti, koje smo izgubili.

Ker je bila jedina misel božja, rešiti človeka, nastane vprašanje, zakaj ni prišel Odrešenik takoj po storjenem grehu, takoj po padcu prvih starišev, da bi ne bilo človeštvo tisočletja vzdihovalo po odrešenju iz brezmejnega zla, v katero je pahnil človeštvo greh prvih starišev?

Premišlujmo pa razloge, zakaj Bog ni takoj poslal Odrešenika, kakor hočemo, brez dvojbe je to dokaz božje modrosti in neskončne ljubezni do nas.

Bog je hotel, da se človeštvu natanko razodejejo vse okoliščnosti Odrešenikovega prihoda v dolgi dobi onih štiri tisoč let, da mu proroki opišejo vse posameznosti, vse prigodke, ki naj spremljajo prevažno delo odrešenja; hotel je, da človeštvo spozna svojo slabost, da je Bogu samemu treba poseči v zgodovino narodov in izboljšati žalostno stanje, v katerem je bil človeški rod vsled svojih pregreh. Končno je hotel Bog v teku one dobe tako pripraviti človeštvo, da je Jezusa pri njegovem prihodu lahko spoznalo kot svojega Odrešenika, kot obljubljenega Mesijo.

Z ozirom na ta namen so nam jasne vse podobne stare zaveze, jasni razni prigodki in znamenja, ki so se kazala tem določnejše, čim bližje je bil čas obljubljenega Mesije.

Vse to je Bog storil kot naš skrbni oče.

Da človek ne obupa in ne omaga pod težo zla, Bog ne neha poslušati njegovih prošelj, marveč ga tolaži od časa do časa z obljubami prihodnega Rešenika. Kaznuje le nerad: vidi naše prve stariše in njihove potomce; vidi, kako je človek, prej kralj, krona stvarjenja, izgubil svojo lepoto, nedolžnost in srečo; vidi, kako se mora truditi in potiti za svoj vsakdanji kruh; kako trpi v verigah sramotnega suženjstva; vse to Bog vidi, in njegovo očetovsko srce ne more prenašati pogleda na toliko bedo, tako veliko revščino, dasi jo je človeštvo zaslužilo.

Zato daje obljubo za obljubo, budi proroke in kaže v predpodobah na prihodnega Mesijo. Nov pogum daje človeštvu pri vsaki obljubi, daje upanje pri vsaki predpodobi rodovom, živečim žalostno življenje na zemlji, ter jih opominja k vztrajnosti, kajti pride konec trpljenja, pride Odrešenik, kojega čakajo narodi. Imenuje se njihovega očeta, kliče je svoje otroke in napoveduje srečo, ki jih čaka z Mesijevim prihodom.

In te predpodobe, obljube in prorokovanja je takorekoč sejäl v stopinje človeka, živečega v pregnanstvu. kakor zdaj stavi sveta cerkev križ, ginljivi spominj rešenja, po cestah, javnih krajih, po vrhovih gora in po slemenih poslopij, da človek, kamor se obrne, vidi znamenje zmage, upanja in spominj neskončne ljubezni, katera je vodila Jezusa od rojstva do smrti na križu v naše odrešenje.

Tako Bog ni nikoli nehal, grešnega človeka spominjati na Odrešenika, kateri mu povrne izgubljene milosti in ga obleče z belim oblačilom nedolžnosti in pridobi pravico do nebeškega kraljestva.

A tudi za človeka je dosti tehtnih razlogov, da mu Bog ni takoj poslal Odrešenika. Kajti moral je okusiti v polni meri grenke nasledke greha, da je tem bolj občutil važnost in potrebo odrešenja. Moral je biti globoko ponižan, da se je otesel napuha, kateri je bil glavni vzrok njegovega padca v greh; moral je hrepeneti po Izveličarju, da je bil tem bolj pripravljen slediti njegovemu vzgledu in slušati njegovih nauk. Moral je spoznati, da ga le Bog more rešiti, ker ga ni moglo otati vse razmotrivanje, nobeno modroslovje raznih modrijanov in lažiprorokov; nobene poti ni imel, katera bi ga bila pripeljala iz brezštevilnih zmot, iz brezdna nevednosti in pognbe, kamor se je pogrezal bolj in bolj, živeč v vseh mogočih pregrehah.

Bog je dajal človeku polagoma vedno jasnejše spoznanje, da pride, da mora priti Odrešenik; in to je drugi ne manj občudovanja vredni znak neskončne dobrote in ljubezni božje do človeka.

Božja modrost se prilagodi naši slabosti in dviga in navaja naš nepopolni razum polagoma do vedno jasnejšega spoznanja resnice.

Tako je v redu milosti, tako v redu narave. Vse se izpopolnuje, usovršuje polagoma po stopinjah, dokler ne doseže svojega končnega smotra.

Jezus Kristus je solnce resnice. Solnce pa ne pokaže h kratu vsega bleska, vse svoje svetlobe; pred njim pride polusvit, prodirajoč temo s svojo blede, milobno svetlobo. Za tem zarudé zlasti krepkejši svetlobni trakovi jutranje zarije. Tako pripravlja

vedno močnejša in določnejša svetloba naše oči za končni pojav žarečega in bliščečega solnca.

Jednako je z resnico. V početku so se je ljudje komaj zavedali, ustajajoč še le iz duševnega spanja, v katero je je zazibala temota greha; zato bi jim škodilo bilo preveliko svetlobe naenkrat. In Bog skrbi za njihove slabe oči, pošlje jim sprva le blede mirni polusvit, to je: dá jim o skrivnosti odrešenja samo vednost, v kolikor jo je bila zmožna človeška pamet.

Tako je bila od Adama do Mozesa razodeta vera, vera očajkov, priprosta glede resnic in nraavnih zakonov.

Za to pride živahnejši svit jutranje zarije, to je vera od Mozesa do Mesijevega nastopa, vera na podlagi postav, ki je je Bog dal Mojzesu. Bolj popolna glede resnic in nraavnih zakonov, oprta na veličastno bogočastje, je govorila dovolj jasno o prihodu Mesijevem.

A ko se je dopolnil čas, ko so bili ljudje pripravljeni na Odrešenikov prihod in zmožni umeti veliko skrivnost odrešenja, tedaj je zasijalo s polnim svitom solnce večne resnice, rodilo se je dete, ki je prineslo ljudem mir, prineslo težko pričakovano odrešenje, dvignilo človeštvo od hudega padca in mu dalo nazaj izgubljeno pravico do nebeškega kraljestva. Temu Božičnemu detetu bodi čast in hvala na veke!

L. L.

Tri dni iz mojega življenja.

Potopisni spominji iz naše gorenske in dolenske domovine.

Motto:

„Beseda sladka domovina,
Ne prideš več mi iz spominja!“

Andr. Praprotnik.

(Dalje.)

Komur je morebiti na razpolago Valvazorjeva XI. knjiga, vidi ondi naslikan na str. 16. starološki grad, in poleg njega tudi nekdanjo „prifarsko cerkev“. Iz te podobe je razvidno, da je imela o tistem času njena srednja ladija, ki je bila višja od stranskih, lastno ostrešje, in da je svetloba v njo prihajala od strani po lastnih oknih. Stranski nižji ladiji je pokrivalo zopet lastno, t. j. posebno ostrešje. Ne vem, je li kak požar pokončal strehe, ali pa so jih morali zaradi starosti delati na novo, gotovo pa je, da so bili pri tej popravi dobili delo v roke pravi pravcati „mojster-skaze“, ali, — da govorim z rajnim dr. Prešernom: „Ne v roke, ampak v kremplje“. In zakaj tako nemila obsodba? Poslušajte! Zunanje zidove stranskih ladij so vzdignili ter prizidali do višine zidov srednje ladije, tako da so bili vsi enako visoki; in čez vso to zgradbo so postavili le eno streho. Sicer so napravili v zunanje stene nova, visoka okna, ali da prav rečem: votline za okna, ki so pa imele obliko hišnih, in ne cerkvenih oken. Da bi bili pa okna v resnici dodelali, t. j. vravnavali v nje steklo, se ne vem spominjati. In tako ta okna (bolje reči: votline) niso dajale notranji cerkvi niti svetlobe, niti zunanosti lepote, marveč delale so jo prav na umetni način, — če je bila sploh to kaka umetniža — grdo. Podobno je bilo to poslopje bolj kakemu staremu zapuščenemu gradu, kakor cerkvi. Zvonik je stal, (kar menda še nisem videl nikjer, dasi sem že prehodil

precej sveta), nad obokom sredi razkrižja cerkvene ladije in presvetišča, in vrvi so visele in dosežale od zvonov prav v sredo cerkve doli pred vhodom v presvetišče, kar je pač precej zelo kazilo estetiko. Navadno se je zvonilo koj pri tleh, tedaj sredi cerkve, kar je zlasti med sv. mašo zelo motilo gg. duhovnike. Presvetišče cerkvi ni bilo veliko in prostorno, vendar pa lepo, in je nekako vzvišene čute vzbujalo človeku, nahajočemu se v njem. Kedaj so bili prizidali cerkvi na evangelijski strani tik presvetišča veliko novo prostorno kapelo, ne vem povedati. Zidana je bila po pravilih in okusu novejši dobe, kar se, se vé, s staro cerkvijo ni vjemalo dobro. V njej je stal altar rožnovenske kraljice. Naj omenjam na kratko še strehe na na zvoniku. Kar sem se spominjal, je bila vedno enaka, do skrajnosti priprosta, nizka, štirivoglata. Priprosto ljudstvo je imenovalo take strehe „na kapo“. Okoli l. 1855. je bil dal napraviti preč. gosp. dekan Fran Kramar zvoniku novo prekrasno streho v bizantinskem slogu, ter jo dal pokriti s srebrobliščečim kositarjem. Lepa, res prekrasna nova streha na zvoniku je pa zdaj še tim bolj kazala nelepoto cerkve, in želje po novi so postajale vedno bolj slične, iskrene, dokler se poslednjič tudi niso vresničile. Rečem pa še enkrat: Ko bi bila stala stara cerkev še nekatera leta do naših dnij, in se bi bil njene temeljite poprave polotil kak strokovnjak, se ve, z bogato natlačeno mošnjo v rokah: kaj prekrasnega bi se bilo dalo narediti iz nje. Še takrat, ko se je bilo jelo resno misliti na zidanje nove cerkve, mi je dejala neka visokoizobražena gospa: „Škoda je podreti tako stare, monumentalne stavbe!“ Da se pa lepota in krasota sedanji novi, v bizantinskem slogu pozidani „prifarski cerkvi“, hodi si na zunajfali znotraj, odrekati ne more, pritrjuje vsak, kdor jo vidi. Hudi potres l. 1895 jo je bil sicer poškodoval nekoliko, pa zdaj je zopet vsa popravljena, prenovljena, in kot prekrasna stavba — prava nevesta sv. katoliške cerkve, se stavi memogredočim pred oči. Tudi vsa njena notranja oprava in njeni težki, harmonično-vbrani zvonovi jo uvrstujejo med prva svetišča naše obširne škofije.

Ozrimo se memogrede vsaj po zunanem na cerkvi nasprot stoječi „prifarski grad“, o katerem je že slavni Valvazor zapisal, da je s starodavnostjo v sorodstvu. Prijateljem starinstva naj bo povedano, da je preblagorodni rajni oče sedanjega lastnika, pl. g. Strahl-a. c. kr. dež. sodišču svetnika, nabral in nakupil v taistem neštevilno veliko raznovrstnih stvari, slik i. dr., kar se baje rade volje razkaže vsakemu izobraženemu razumniku.

Podajmo se zdaj naprej!

Na mestu, kjer stoji konec „prifarske vasi“, zdaj lepa nova hiša g. Dolenc-a — Bolantinčeva po domače — je bila pred nekaterimi leti mala trivogelna tratica, in sredi nje starooblikno štirivoglato znamenje, (kapelica), zvano „krvavo znamenje“. Na tem žalnem kraju so nekaj, ko je Škofja Loka še imela take pravice, ob glavo devali hudodelnike. Zadnji, ali vsaj med zadnjimi na tem mestu obglavljenih je bil baje doma iz Ostrega Vrha nad Železniki.

V hipu smo v Škofji Loki. Od malega stolpiča kapucinske cerkve odmeval je ravno glas drobnega zvonu, vabeč k sv. maši ob zjutranji 5. uri; a — muditi se nisem utrpel, ker mi je bilo hiteti na jutranji vlak. O Škofji Loki bi se dalo pač mnogo več povedati, kakoz zamore načrkati skromen potopis. V

duhu se pomudimo torej le pri dveh samostanih tega sicer majhnega, vendar pa zelo prijaznega mesta, namreč pri kapucinskem in pri uršulinskem.

Nadučitelj Josip Levičnik.

(Dalje prihodnjič.)

„Zgodnja Danica“ pred polustoletjem.

Saboto 1. julija 1848 je ugledala beli dan 1. številka „Slovenskega cerkvenega časopisa“ v ljubljanski Josip Blaznikovi tiskarni. A izhajal je pod tem naslovom le samo pol leta, t. j. od 1. julija 1848 pa do 30. decembra 1848 v 27. številih, to je bilo ob sabotah. Pričetkom 1849. leta si je premenil naslov v „Zgodnja Danica, katolišk cerkven list“ — koji častitljivi naslov je ohranil do danes. „Danica“ je izhajala ob četrtkih.

S 1. julijem 1898 je preteklo torej 50 let, odkar ta Slovencem tako priljubljeni list „skazuje našemu narodu velikost in lepoto katoliške cerkve ter razodeva prečudna pota previdnosti Božje, ktera vsa stoletja in tudi današnje dni očitno nad cerkvijo čuje“.

Kot je založil in vredoval „Slovenski cerkveni časopis“ dr. Janez Kriz. Pogačar — tako je bil tudi „Zg. Danici“ vrednik in založnik.

Vstanovitelj je torej obema.

Ko je šlo memo nas polustoletje „Slovenskega cerkvenega časopisa“ ali „Zg. Danice“ — ustrezno bode brezdvombeno mnogemu naših bralcev, če letos povzamemo od časa do časa, kaj in o čem sta pisala pred 50. leti ta dva častitljiva naša lista.

Buditelja sta bila Slovencem k verskemu življenju — marsikteri njun vabeči glas nam bo še tudi sedaj pridom zvenel na uho.

Zabeležimo si danes nekatere misli iz „Predgovora“, ki ga je vrednik Pogačar 1. listu „Slov. cerkv. časopisa“ dné 1. julija 1848 postavil na čelo.

Eno je potrebno — piše — in to je izveličanje v Bogu in večna blagost v sklenitvi z Bogom. Kdor tega izveličanja v Bogu zgreši, on je živel zastonj tudi v tem slučaju je živel zastonj, da je obsegel vso zemljo in vse podnebje s svojo učenostjo. — Kdo nam pa luč užge k našemu zaželenemu namenu? Krist je ta luč. Nobeno drugo ime pod nebom ni dano ljudem. To ime je nad vsa imena: in ker je Sin pokoren bil do smrti na križi, povikšal ga je Oče in mu v dedščino podelil vse človeštvo. Prepustil mu je tudi vso sodbo, da on ne sodi nikogar; temuč Sin, ki je britko smrt pretrpel za nas vse. Vse skrivnosti in dari svoje ljubezni je položil Krist apostolom v roke. Ti apostoli, krščeni v ognju in v sv. Duhu, so šli sv. Jezusovo vero oznanjajoč do pokrajin sveta. Po vsem vesoljnem svetu so bili takrat apostoli ustanovili škofij in v Rimu je stoloval naslednik sv. Petru. Krist ga je odločil za podstavno skalo svoji cerkvi; izročil mu ključe nebeškega kraljestva; molil je zanj, da mu vera nikdar ne omaga, in izročil mu vse ovčice po vesoljnem svetu. Tu torej v krščansko katoliški cerkvi, v rokah rimskega papeža in škofov — z njim zedinjenih — so shranjeni zakladi vse milosti in vse resnice. Nikdo se brez težke kazni ni še ustavljal glasu katoliške cerkve, koji je vogeljni kamen Krist sam. Vse okrog nje je minljivo in razpadljivo, a cerkev pa do konca sveta neomadeževana

biva. Prišli bodo nad njo — in morebiti poprej kot mislimo — hudi časi; a Gospod bo vzdignil svoj mogočni pret in vihar bo potihnil.

Dasiravno je pa katoliška cerkev nepremagljiva, vendar zamore odvezta biti ljudstvom, ako je postanejo po mlačnosti in po hudobiji nevredna. V Aziji in Afriki je v prvih stoletjih krščanstvo tako lepo cvetelo: a tam se šteje dandanes le malo katoliških kristijanov. Silna ošabnost in iz ošabnosti izvirajoče razprtije so tam živo vero razdrle. Ali se torej ne bomo bali, da bi tudi naših krajev Božja roka ne zadela? To je strašna misel. Zato se oklenimo z vso močjo svoje ljubezni sv. matere katoliške cerkve.

Toda le kar spoznamo, to zamoremo v resnici ljubiti. In prav k temu spoznanju tudi kaj pripomoči je namen pričujočemu „Slovenskemu cerkvenemu časopisu“. Ljubi Slovenci! Tu imate danes prvi njegov list. Popisovali bomo v njem rast in razširjatev sv. cerkve vsa stoletja. Razlagali bomo tisto bogastvo, ki se razodeva v njenih verskih in djanskih naukah, v njeni očitni Božji službi in v življenji njenih svetnikov. Naznanili bomo po moči vse vesele in žalostne prigodbe za cerkev sploh in posebno za naše kraje. Pripovedovali bomo o njenih nekdanjih in sedanjih bojih s sovražnimi močmi in o veličastnih zmagah, ki jej je podeljuje njen Božji ženin.

Upamo pa tudi, da nas bodo podpirali v tem duhovni gospodje po vsem Slovenskem s svojimi močmi in svojimi dopisi. Le zedinjene moči zmorejo kaj res velicega. — Toliko iz tega lepega „Predgovora“.

I. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec januarij 1899

(Spis potrjen in blagoslovljen od sv. Očeta.)

a) Glavni namen:

Spoštovanje do gosposke.

„Človeku je že prirojeno“, pravi naš sveti oče Leon XIII. v slavni okrožnici o krščanskem državljanskem redu (1885), „da živi v državljanski družbi; ker bi sicer namreč sam pogrešal potrebnega oskrbovanja in postrežbe in bi mu bilo izomikanje duha in srca istotako nemogoče. Zato je uredila božja previdnost, da živi človek že po naravi v človeški družbi, kakor v hišni tako v državljanski; ker le na ta način se more ustreči vsem njegovim življenjskim potrebam. Ker pa ne more obstati nobena družba, ako nima nikogar, ki bi jo vodil, ki bi navajal s krepko roko vsakogar do njegovega namena, zato je jasno, da potrebuje tudi državljanska družba voditeljev, kateri jo vladajo. Kakor družba sama, ima tudi gosposka svoj izvor v naravi in potemtakem v Bogu samem.“

To so pravi nazor o gosposki. Kakor mora urar sestaviti kolesca pri uri, da so prikladna drug drugemu in da se morejo pomikati, tako mora tudi postavna gosposka določati, voditi in varovati delovanje členov v vsaki družbi, katera se hoče razcvitati in napredovati — naj si že bode v majhni skupini, kjer gospodari hišni oče, ali pa v velikanski državi, katera obseza milijone državljanov, katere veže med seboj k jedinstvu moč zakonov.

Gosposka torej ni tista moč, ki bi izrabljala ljudstvo, ki bi rabila narode le v lastne namene. Kristusov nauk naj bode merilo za javno in zasebno življenje: „Vi veste, da vladajo knezi svojim narodom in da velikaši čez nje gospodujejo; med vami naj ne bode tako; temveč, kdorkoli izmed vas hoče biti velik, naj bode vaš služabnik, in kdor izmed vas hoče biti prvi, naj bode vaš hlapec.“ (Mat. 20, 25.) V smislu teh Kristusovih besed se imenuje tudi njegov vidni namestnik na zemlji, škof škofov, papež „služabnika božjih služabnikov.“

Še manj ima gosposka oblast, prikrajševati svojim podložnikom prostost, kakor bi se ji izljubilo. Brez prostosti ni življenja, kakoršno pristojno človeku. Kdor nosi verige, hlapec je tudi v najsijsajnejši palači. S celimi rekami krvi so zapisali narodi v zgodovino svojo ljubezen do slobode. Rajši umreti, kakor živeti brez prostosti! — Toda sloboda ni razuzdanost, nezakonitost, nebrzdanost! Kjer ni oblasti, ki bi mogla brzdati voljo, — ako in kolikor zahteva to splošna blaginja — tam vlada moč pesti, tam se majejo vsi stebri, ki drže pokonci poslopje socialnega reda. „Prostost je namen sile, kakor se veže trto z namenom, da se veselo vije v zraku, mesto da bi se plazila v prahu.“

Spoštovanje, ki smo je dolžni tej oblasti in katero jej tudi izkazujemo, naj pa ne bode upogibanje pred prisilno šibo, ki preti upornikom. Temveč spoštovanje naj bode, kakoršno nam velewa vera, ker vsaka prava oblast je del oblasti božje. Kakor vlada Bog svet, kateri je on vstvaril, tako podeljuje tudi pravico zapovedovati in tudi soditi in kaznovati onim, ki so njegovi namestniki v človeški družbi. „Nobene oblasti ni razven božje.“ (Rim. 13. 1.) „Jaz vpogibam svoje koleno pred Očetom našega gospoda Jezusa Kristusa, od katerega izhaja vse očetovstvo v nebesih in na zemlji.“ (Efež. 3. 14–15.)

Otrok v družini mora slišati v zapovedujočem glasu svojih starišev glas božji in videti v jeznem očetovem očesu žarek očetovskega očesa božjega, čegar pogled mu privabi po dovršenem slabem dejanju sramežljivo rudečico na obraz. Odvzemi božjo oblast, in imeni „oče“ in „mati“ ste za otroka le prazen odmev. —

Nekega dne je hotel deček, ki je ravnokar prejel prvo sv. obhajilo, iti z molitvenikom v roki v cerkev. Srečal ga je njegov oče in vprašal: „Kam greš?“ — „K sv. maši,“ odgovori otrok. „A kaj še!“ zavpije oče nevoljen, „maša je za tvojo mater in tvoje sestre; ti boš šel z menoj!“ Deček pobesi žalosten oči in odgovori z ono odločnostjo, ki je lastna le nedolžnim otrokom: „Toda oče, ali velja nedeljska zapoved samo za mojo mater in sestre?“ „Neumnost, neumnost“ — je odgovoril oče. „Aj, torej je tudi ona zapoved neumnost, ki velewa; spoštuj očeta in mater?“ Otrokov odgovor je hudo zadel nespametnega moža; njegovo dokazovanje ga je udarilo, kakor blisek z jasnega neba; nič več se ni ustavljal otrokovi želji, in drugo nedeljo so ga videli, da je šel s svojim sinčekom skupaj v cerkev.

V državi ni oblast nič družega, kakor božji pečat na čelo tistim, ki imajo postavno moč v svojih rokah. Oseba in načini vladanja se lahko menjavajo, kakor oblaki, ki se vlečejo preko solnca, katero jih obséva, a dostojanstvo ostane neizpremenljivo. Zato se imenujejo v krščanskem času kralji — „kralji po

božji milosti" in na kraljevskih in cesarskih kronah se blesti znamenje izveličanja, sv. križ. Križ se ne sme odpraviti s krone. Znamenja revolucije na kroni mesto sv. križa vrh nje — to bi bilo grozno. Seveda se vsak vladar že samega sebe obsodi, ako se ne briga za božjo postavo, kakor je izgubil nekdanj Savel gospodstvo, ko se ni hotel več pokoravati božji oblasti.

(Konec prihodnjič.)

b) Posebni nameni:

13.) **Sv. Bogomir.** Sporazumjenje med evropskimi državami glede splošnega razoroženja. Umobolniki.

14.) **Sv. Feliks.** Stanovitnost v poklicu. Pomoči potrebni duhovniki. Obrekovani.

15.) **Praznik Jezusovega sladkega imena.** Družba Jezusova. Krščanski možje in mladeniči. Neka gimnazija.

16.) **Sv. Priscila.** Mnogo trpečih bolnikov. Vestni posli. Miloščine.

17.) **Sv. Anton puščavnik.** Samostanske zadeve. Več redovnih predstojnikov. Hudo skušani. Več umrlih oseb.

18.) **Sv. Petra stol.** Spoštovanje do najvišje učilne oblasti na zemlji. Izvršitev ukazov sv. stolice. Razkolniki.

19.) **Sv. Kanut, kralj.** Katoliška cerkev na Kubi, Portoriku in Filipinih. Krščanski knezi. Sodnijske zadeve.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusovega Srca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Srca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Mohorja in Fortunata, naših angeljev varuhov in vseh naših patronov Bog dobrotno odvrni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe — Neka oseba, da bi se na priprošnjo Device Marije in sv. Jožefa odvadila pijančevanja.

Zahvale:

Podčrtani sem bil v veliki bližajoči se gotovi nevarnosti za »nesrečo«. Pa sem se zaupno pozval v varstvo mogočnih pomočnikov, sv. Jožefa in sv. Antona Padvana. Na kar se je slednjič tako hitro in ugodno izšlo zame, da moram očitno priznati in se zahvaliti imenovanima mogočnima priprošnikoma. A. K.

Sedaj bo kmalu leto, kar me je nenadoma popadla bolezen; prosila sem Mater Božjo in obljubila da, ako mi Ona pomaga, razglasim ta čudež — vsaj jaz ga imam za čudež — v časopis. Želja se mi je nenadoma izpolnila in zagadel prosim Vas, gosp. vrednik, bodite tako dobri in pišite v »Danico« kolikor lepše morete o tem ljudem v znanje K. L.

Bila sem v veliki dušni in telesni nadlogi. Molila sem k presvetemu srcu Jezusovemu, in Njegovi presveti rani ki jo je prestal na svoji rami, ko je težki križ nesel. Potem sem molila k sv. Duhu, Materi Božji, sv. Jožefu, sv. Antonu in sv. Frančišku, z obljubo — če bodem uslišana — da hočem zahvalo v »Danici« razglasiti. Ker sem zadobila to milost da sem uslišana, naznanjam svojo tisočero zahvalo, v čast presv. srcu Jezusovemu in Njegovi presveti rani in sv. Duhu, Materi Božji, sv. Jožefu, sv. Antonu in sv. Frančišku. Tudi vsem svetujem z zaupanjem, naj se zatečejo k Jezusovi sv. rani na rani v vseh svojih dušnih in telesnih potrebah. Fr.

Novice iz cerkve in iz naroda.

Za Kranjsko so oskrbeli duhovniki 137 ustanov; njihova ustanovna glavica je 249.049 gld. in letni ustanovni znesek 9652 gld. Tako skrbe duhovniki zaoliko. — Družbe sv. Cirila in Metoda ženska podružnica v Sežani je postala te dni že sedemkrat družbina pokroviteljica. Da je kdo pokrovitelj, plača enkrat za vselej 100 gld.

Listek za raznoterosti.

~~Se neka~~ Kakor znano, je Pij IX. 8. dec. l. 1854. določil versko resnico o brezmadežnem spočetju Device Marije v navzočnosti več nego 200 škofov. Vsi kardinali, ki so bili tedaj navzoči, so že umrli razven jednega, ki je bil tedaj najmlajši — Pecci, sedanji papež Leo XIII. Vrljmu Marijinemu čestilcu želimo, da bi doživel petdesetletnico tega dogodka. Lansko leto so rekli sv. oče slikarju, ki je slikal njihovo podobo, to le: »Da izvršim vse svoje načrte, moram še 10 let živeti in tudi trdno upam, da mi jih bo ljubi Bog dal učkati«. Dobrotljivi Bog naj izpolni to željo. Bog dal, da bi »modri« Leon XIII. izvršil vse svoje načrte, pričujoče o njega nenavadni modrosti. — Slovenci, molite za dolgo življenje te vtelesene modrosti na stolici sv. Petra v Rimu, za papeža Leona XIII.

Iv. N. Petric

74 let mašnik. Na Bavarskem v mestu Straubingu je zadnje dni decembra umrl starosta ondotnih duhovnikov Alojzij Hofbauer, 99½ let star. V mašnika je bil posvečen 1. majnika l. 1824. Pač lepo število let je mogel pokojnik pristopati k altarju darovat Gospodu najsvetejšo daritev.

Iv. N. P.

Prebrisan deček. Vsakdo je že slišal o velikanski cerkvi sv. Petra v Rimu. Zidati so jo jeli za papeževanja Julija II. Nekoč priskaklja k temu papežu sinek umetnika Bramante-a in mu prinese načrt k novi cerkvi sv. Petra, ki so ga naredili njegov oče. Papežu se je prijazni deček tako prikupil, da je odprl miznico in mu dejal: »Sezi tukaj noter, in kolikor denarja moreš na enkrat ven vzeti, toliko bo tvojega«. Toda deček se obotavlja in pravi: »Sv. oče, sezite raje Vi, ker imate večjo roko«. — S temi besedami je izrekel mali prebrisanec veliko modrost za vsakega kristijana. Vedel naj bi se vsakdo po njej in ne hotel naj bi sam posegati v zakladnico božjih milostij, s tem da bi Boga za kaj tacega prosil, kar bi bilo zanj premalo dobro ali celo škodljivo, ampak prepustil naj bi dobrotni roki božji, da mu ona podeli, kar mu je res potrebno. Bog namreč veliko bolje vé, kaj je dobro za nas, kakor pa mi sami. Sr.

»Der Süden« je list, ki je v nemškem jeziku vstanovljen za vsestranske koristi Hrvatoma in Slovencem. Nastopil je sedaj svoje drugo leto. Izhajal hode po trikrat na mesec in stal letne 3 gld. ali poluleten 1 gld. 65 kr. Uredništvo in upravništvo je: Dunaj I Plankengasse, 4. — Ker upamo, da mu bodo v čislih razun naših narodnih vsakokrat tudi naši verski interesi, omenjamo ga naprošeni v to, prav radovoljno na tem mestu.

Listnica uredništva.

Prašani naznanjamo, da radovoljnim srcem sprejemamo vsakojakih daril v prid sv. cerkvi in slovenskemu narodu v hasen Bodi že v naprej hvaležno pozdravljen vsak požrtvovalni Vas prispevek.